3

Dissertatio de Baptismo,
quam praeside
Christophoro Cluverio
pro loco communi
in Lectionem textus
Evangelistarum,
Rostochii 1569.

3

4

ALIQVOT NOMINA PROPRIA GERMANORVM AD PRISCAM ETYMO= LOGIAM RESTI= TVTA.

AVTORE
REVERENDO D. MAR=
tino Luthero.

LECTORIBVS S.
*Exemplum dedi uobis, ut plura & me=
liora faciatis. Valete.*

VRSELLIS.

1559.

Ludwig Helbig Hos ist

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-106506-p0004-3

ΑΝΘΕΣΤΙΔΟΣ

ΓΕΓΕΛΟΜΙΒΑΣ Σ'

ΜΕΛΕΞΕΝΙΔΟ Δ' ΜΥΡΤΑ

ΤΑΛΩ

ΓΟΓΙΩΝ ΚΥΡΙΛΟ

ΤΟΥΛΟΣ

ALIQVOT NOMINA PROPRIA GERMANORVM AD PRISCAM ETYMOlogiam restituta.

Nomina propria habentia olff seu ulff, sunt uere Germanica.

Vt:

Rodolphus, à Latinis corruptum est, Sed Germanice dicitur Rathülff, id est, consilium & auxilium. Salus enim seu Auxilium dicitur Hülff, Rat, consilium.

Lodolphus corrupte, Germanice dicitur Luidhülff seu Leudhülff, Lude u Hollandico uel Leud Sueuica diphthongo, significat homines in plurali. Est igitur Leudhülff, Græce Alexander.

Landolphus, Pro Landhülff, id

est, terrarum salus seu regionis auxi-
liator.

Gangolfus, pro Ganghulff, pro-
sperum auxilium, quod procedat fœ-
liciter. Et uerso uocabulo idem dici-
tur Hulffgang, quod perperam dici-
tur Wolffgang, quasi lupum proce-
dere dixeris. Venit hoc uitium ex lin-
gua Belgica, quæ adhuc hodie uoca-
les ita torquet, Huolffgangus, cum
Hulffgang uult dicere, quod aures
imperitæ accipiunt, quasi Wolffgang.
Wolff enim Lupus est.

Arnulffus, pro Ehrnhulff / hono-
ris auxilium, qui iuuet & promoue-
at honesta & uirtutem. Perpetuo .n.
Latini, A, scribunt & pronunciant,
ubi Germani, E, seu diphthongum æ
habent, & aspirationes omittunt.

Gandolffus, uidetur esse idem quod
Gangolffus, uiciato G. per D.

Vlfarus, id est, Hülffer seu Helf-
fer/

fer/Saluator, Auxiliator, Alexius, Ioſua, Ieſus, Eſdras & cætera.

Minulfus, abſq; dubio, Meum auxilium, ſeu ſalus mea, Myn enim Saxonice, Meum ſignificat, Inde Myn hülff.

Aiſtulphus, eſt Hafthülff, feſtinum auxilium. Haſt Saxonice feſtinum, acrem, ardentem ſignificat.

Agilulffus, qui eſt uel Eilhülff/ id eſt, citum, uelox auxilium, idem fere quod Hafthülff. Eil enim ſignificat feſtinationem, celeritatem. Vel quod hodie extat in uſu, Eitelhülff/ uicioſe Eitelwolff/ quaſi diceres, plenum & merum auxilium.

Wolfart/ corruptiſsimum, pro Hülffrat/ eſt enim cõuerſum nomen, Rathülff/ quem Rodolffum uocant, ut ſupra.

Adolphus ualde deprauatum, Hatt hülff dici debet. Sic Latini regem Longobardorum Athulffum uo

cant. Est autē Hatto seu Hętto, idem quod Pater. Vnde adhuc hodie in Hassia, pueri appellant Patres suos Hatto, à Italico seu è crasso et dipthongato. Ita Hatthülff est Pater auxilians seu saluans. Et credo Chattos, quos nunc Hessos uocamus, prisco uocabulo Hattos .i. patres, & Hattiam Patriam appellatam esse. Sic Episcopus ille Babenbergensis Hatto. Et alius Otto, quod idem est. Nam Otto sine dubio per Latinos omissa aspiratione (sicut alias fere semper faciunt) pro Hetto seu Hatto, deprauatum est. Ergo Imperatores illi tres Ottones debent Hatti appellari. Hatto post Hatto regnauit tertius Hatto.

Nec mirum est linguam ab imperitis deprauari. Nam nos uicissim, regnante barbarie, Latinam linguam egregie corrupimus. Eadem ignorantia credo corruptum esse, ipsum capitale nomen nationis nostræ, scilicet Germania. Verisimile est enim latinos Historicos falsos esse in litera H,

& eam

& eam pro G. inſpexiſſe et legiſſe, uel etiam auditu nõ ſatis diſcreuiſſe, cum fortis aſpiratio H. propinqu ſonet Literæ, G. igitur Hermanniam puto noſtram Nationem olim dictam, Sicut & ille præſtantiſsimus Dux, qui Auguſti Legiones cecidit, perperam Arminius ab Italis dicitur, cum ſit reuera Herman / adhuc hodie uulgatiſsimum nomen. Eſt autem Herman / uir exercitus, ſeu Dux belli. Heer enim exercitus, ſeu bellum eſt, unde dicitur Heerfart / id eſt, expeditio bellica, Inde Hermani Hermannia, id eſt, Bellicoſi, bellicoſa.

Idem uicium accidit nomini Segeſto, qui ſocer fuit Hermanni, ſcilicet pro Hengſt / corrupta litera H. in S. Nam adhuc durat nomen cuiuſdam Ducis Angrinorum, apud Germanos, Hertzog Hengſt zu Engern. Hengſt autem ſignificat Caballum, uel equum bellicum, ut Hengſt idem fere ſit quod eques, uel Philippus, putã uirum equeſtrem. Et Epiſcopus Co-

lonienſis adhuc hodie ſe nominat Ducem Angrinorum, Hertzog zu Engern / male Angriuariorum ſcribunt Latini. Et Anglia quaſi Angria dicitur ab iſtis Angris ſeu Engern / unde & Anglia adhuc magna ex parte Saxonicam linguam habet.

Et alijs cogitandum relinquo, num & illud uocabulum Alemani, Alemannia ſit corruptum, pro Adelman Adelmania, ſicut ego ſuſpicor.

OMNIA NOMINA HAbentia Brenn uel Bryn ſunt Germanica.

Vt:

Brenno uel Brynno Dux Gallorum contra Romam. Et hodie frequentiſsimi uſus Brenno ſeu uerius Bryn, y Pythagorico, uel u Hollandico. Inde Brunſwig ſeu Brynſwig, id eſt, arx Brenni (ut loquuntur.)

Item: Brennburg / quod hodie per omnes aulas pferrur corrupte, Brandenburg.

benburg. Nam ipsi ciues eius urbis in Marchia adhuc hodie appellant eam ciuitatem Brennburg/id est, castallum Brenni, non Brandenburg.

Est autem Brynn seu Brenn (ut antiqua carmina Heroum indicant) Galea, præsertim cristata seu cornuta, Ergo Brenno est Galeatus. Et Brennburg uel Ducis Brenni castellum, uel Brennorum præsidium seu Galeatorum et armatorum ad tutandam regionem. Et Scarabeus iste maiusculus, Galeatus rubris cornibus, & alis testaceis armatus, Husbrenner dicitur in nostra regione.

Hiltebrand pro Heltbrenn / id est, Gygas & Heros brennorum, ceu Caput & Dux eorum. Hodie Heubtman vber den reisigen Zeug. Helt enim Heroem, uelut Achillem uel Hectorem significat.

Luitprand rex Longobardiæ, pro Lutbrenn, id est, hominum Galea, qui homines armis tutatur. Diximus

enim Luit/ Lyt/ seu Sueuice Leute/ significare homines numero plurali.

Aisbrand rex Longobardorũ, pro Husbrenn, id est, domus tutor, seu qui armis domum & familiam tuetur. Huis seu Hus accẽtu circumflexo Saxonice domum significat.

Fuchsbrand/ id est, Fusbrenn, Pedester miles, tamen Galeatus, Et uidetur dici relatiue ad Helmbrenn/ quasi hic Eques Galeatus, Hodie Heuptman vber das Fusuolck/ uel Weibel. Ille pedes Galeatus sit. Fus enim circumflexe pedem significat. Vides ergo Brenn/ bellicam et militarem uocem esse.

OMNIA NOMINA IN Rich sunt Germanica.

Friderich, Pacificus, Salomo, Irenæus Cæsar, Viridorix, Epidorix, quod per Longobardos iam Italicum factum est, siquidem & Itali Ric uocant divitem. Est autem Rick seu

Rich Sueuice Reich, dives. Sic dicitur flumen piscosum, Fischrich. Terra fertilis, Kornrich: Pecuniosus, Geldrich.

Arrigis rex Longobardorum. Ehrrich / hodie satis frequens nomen, id est, dives honoris, qui in magnis honoribus est.

Alaricus rex Longob. quem nunc Olrich seu Ulrich diclmus, Seduerius Allrich / id est, omnibus abundans, Pantoplusios. Huldrich est aliud nomen uel fictum potius de nouo.

Attalaricus, Rex &c. pro Hattalrich, id est, pater per omnia dives.

Emerich, id est, Imerrich / semper dives, nunc deficiens. Hinrich Hunc Iulius Cæsar uocat, Vercingetorix. Sed scriptorum uicio confusis, transpositis & corruptis literis. Voluit, n. saxonicum illud, Hertoge Hinric scribere, id est, Dux Henricus. Et postea scriptores mutarunt H. in V. & transpo-

posue-

posuerunt toge, post Hin & geto fe-
cerunt. Sed uox hodie celeberrima
satis cõuincit codicum mendas, Saxo
nice enim dicitur Hertoge Hinric. Sue
uice, Herkog Heinrich. Hertog seu
Herkog, est idem quod dux, ab Heer/
id est, exercitu, & zog seu zihen, id
est, ducere seu proficisci in bellum.
Significat autem Hinric id quod intus
seu domi dives, seu familiarum dives,
multorum Pater & Gubernator, ue-
lut, si Abraham Ebraica emulatione
uelis dicere, Patrem multarum, scili-
cet familiarum.

Dietrich, Græce Theoderichus di-
citur, à Deud seu dûd, y Pythagorico
uel u Hollandico, quo nomine dicun-
tur Germani Deum nominasse, Et
Historici per T scribunt Teut, uerum
ipsa pronunciatio adhuc durans, testa
tur, Deud, seu dûd, esse dicendum,
Licet & ipse Cæsar semper T scribat,
ubi D pronunciatum audiuit ex ore
Germanorum, ut infra dicetur. Ab
hoc Deud, dicimur nos Germani Deu
disch/

disch/ id est, Deudici. Sed Saxonica dialecto Düdisch/ y Pytagorico, seu ú Belgico. Nam in talibus omnibus uocabulis spectanda est dialectos Saxonica, qua olim tota Germania est usa. Ita Germani â Deo suo nomen sumpserunt, quem Deud seu Düd appellauere, quemadmodum posteri eorum se Gottos dixerunt à Got, id est, Deo, quem Gut uocant etiam hodie, illi ipsi Goti, nempe Dani, Suedi &c. Sed tota Germania Got. Nam Goti fuerunt Germani. Sed quia tam Got quam Gut, accentu circumflexo pronunciatur, factum est, ut eosdem & Gætas per diphthongon Historici appellent. Gut uero significat, Bonus, bonum.

Et apparet hoc nomen Düd manasse ex Ebræo, Dód, quod significat Auunculum, amicum, amorem. Ita antiqui & primi Patres Germanorũ, Deum uoluerunt nominare, Dód, Amicum, Amorẽm, Auunculum, quemadmodum Israelitæ eum Baal, id est,

Herum,

Herum, Sponſum ſeu Maritum uoca-
bant. Sed nec ipſum Græcum The-
os iongum diſſonat à uoce Deud ſeu
Düdiſch: ſi pronuncies, Teuds ſeu
Teudſch. Neq; dubium eſt Deus Lati-
num, a Theos Græco uenire, ſiue uo-
luerint. th per d Raphe ſſare ſiue Dag
geſſare, Nã alij T Raphe ſſant per th.
alij per d. Ita eſt magnus ſymboliſ-
mus inter iſtas literas tenues, aſpira-
tas & medias.

Inde nomen diminutiuum Dötzel
quem Itali Totila uocant, Sed Germa
nis uſitatiſſimũ Detzel/ Ditzel/ Dötzel/
quia tz mutant Itali in tt, ut Haſsia,
Hattia, Hatti, Heſsi, ſeu Chatti. Non
eſt dubium quin Rex Detzel uulga-
ta lingua dictus ſit ille, Tottila. Nam
Itali non ſcribunt Detzel, ſed Dottel
ſeu Tottila. Et ſicut ille dixit, facete
quidem, ſed uere: Itali & Gallialiter
ſcribunt, quam loquuntur, & aliter
loquuntur, quam ſentiunt: Ita hic ore
pronunciant Dötzel/ & tamẽ ſcribunt
Tottila, Pronunciant Etzel et ſcribunt
Attilla,

Attilla, Pronunciant, Atzio, & scribunt actio. Pronunciant lesere, asere, disere, & scribunt legere, agere, dicere. Sed & Franci nostri adhuc hodie uocant Dód patrimum seu patrem spiritualem, qui puerum è Baptismo susceperit.

Hinc est ille Didrich seu Dudrich diues in Deo, Diuus, Diuinus. Et Theios Græce seu Eusebius, Pius.

NOMINA IN VVICK ET Ich sunt Germanica. Vt:

Vitigis Rex Longob. Sed recte Witich. Hunc Cæsar, Diuitiacum uocat. Witte autem Saxonice est prudentia seu peritia, Inde Wittich prudens, peritus, cordatus.

Heddeuuigis regina, rectius Hettouuig patris refugium. Wick enim Saxonibus refugium significat. Inde Brynswig / seu Brunswig / ut supra. Ita Oswig / Coswig / Herdwig / Lodouicus.

uicus, sed male, Lydewig Saxonice seu Leutewig Sueuice .i. populi seu hominum refugium & solatium. Hunc Cæsar, Lytauicum appellat, uolens Saxonicum imitari, & A Italicum pro E crasso, & y pro u Hollandico, usurpauit. Hunc Galli crassissime nominant, Clodouæum, inflata per guttur litera L, & Wick in ueus mutato.

OMNIA NOMINA IN VVALT *sunt Germanica*

Vt:

Oswalt, rectius Huswalt, gubernator domus, præfectus, œconomus, qui nunc in Aula uocatur Hofemeister. Walt enim significat potestatem, magistratum, uel gubernandi facultatem. Inde uox auspicantium aliquid, Deswalt Gott / Deus gubernet hoc.

Ehewalt, syncopatum Ebald. Sed dicendum Hegewalt / qui potestatem uel officium custodiendi & seruandi habet

habet. Hegen enim significat custodi-
re, Inde nomen Heger, quem nunc
Hoyer uicioſe dicunt, id eſt, Seruator,
Custos. Seruatius latine, in aula, Ke-
merer / Kentmeiſter. Sic agrum, pra-
tum, lignetum ſepibus circumſcri-
ptum uocatur, gehegt, ſcilicet quod ab
uſu publico ſeparatum et cuſtoditum
eſt. Et conſiſtorium, Tribunal ſeu ſa
cer Circulus (ut Homerus loquitur)
uocatur Gehegte banck / Gehegt ge-
richt &c.

Sebald Sebaldus, hoc eſt, See-
wald accentu circumflexo in prima,
eſt relatiue contrarium Hegwalt. Vt
Seewalt ſit ille œconomus, qui fo-
ras exportat, ſeminat, plantat, arat, co
lit terram, rus, hortum & alia. Heg-
walt, qui collecta, demeſſa, decerpta
recipiat, domum uehat, condat ac cu-
ſtodiat. Illum agricolam (Græce Ge-
orgium) hunc promum dixeris.

Wilibald / Bilibald, rectius Bi-
lewalt, id eſt, multis præfectus, mul-

ta gubernans, quasi supremus uel ma ior gubernator super cæteros. Beel enim, accentu circumflexo, Saxonice mulrum significat. Aut à bon tate, Bolwalt / bene gubernans, uelut omnis boni gratia (ut plurimum solent Germani) sic uocatus.

Tipold / Theobaldus. Sed Dit- walt (per ». Græcum) Dit (ut supra) dominium, possessionem significat. Dietwalt / Præfectus dominij, Vel Deudwalt / düdwalt / Dei potestas, ut supra in Dietrich.

Grymoaldus Rex Longobardo- rum, Grimwalt / iræ potestas. Videtur fuisse antiquis nomen iudiciariæ potestatis, quæ exerceat iram in facinorosos, sicut nunc est ludex, qui tradit tortori puniendum. Nam quod hodie Richten / Richter dicitur, nouum esse apparet, cum Richten proprie in bonum, non in pœnam sonet, uelut impedita & perplexa expedire

& exo

& explicare. Estq; operatio propria intellectus, inde recht/richtig / sicut lineam rectam, uiam rectam, contra curuam, perplexam dicimus. Richten igitur rectificare est. Inde Berichten dicimus, hominẽ docere, informare, instruere, ex errore ducere. Lieber berichte mich des &c. Est igitur Grymwalt/iræ potestas. Et Itali uu, in o mutant, sono uerborum capti.

Adoaldus Rex Longobardorũ a Otto seu Hatto, Hettwalt / patris potestas, uice patris, tutor, patronus. Et hodie Causidicis in usu reliquum est, Anwalt/Patronus, quod an corrupte n. pro tt. scriptum & lectum sit, ut Anwalt pro Hattwalt nunc dicant, non satis scio.

Rodoaldus Rex Longobardorum. Hoc uel à Rat (sicut supra Rodolphus) Ratwalt / consilij potestas, consulendi potestas, Consul, Vel à Retten / id est, saluare, liberare. Rotwalt / redemptor, liberator, ereptor,

ſicut alius Rex Longobardorum, Ro tharis dicitur, qui abſq; dubio eſt Ret ter, id eſt, liberator, ſaluator.

Garibaldus Gerwalt / Garwalt / hodie, Volmacht.

OMNIA NOMINA IN win ſunt Germanica.

Volckwin / Volgewin / Victor populorum, Nicolaus, Nicodemus.

Baldwin Balduwinus, cito uincens, Eſaiæ 8. cito prædare.

Albuinus, Alguinus, Alcuwinus, Alboinus, Allewin / Allgewin / omnia uincens, Rex Longobardorum.

Andoinus, ſi Italico more n. pro l. ſcriptũ eſt, idem quod Alboinus eſt. Illi enim ſcribunt, Bononia, cũ dicunt Bolonga. Alioqui erit Handwin, id eſt, uictrix manus, & inuicta bello dextera,

Gos-

Goswin uidetur esse Huswin, Victor domorum, uiciata litera H. per G. ut frequentissime fit. Sed melius, Josquin, quod nomen insignis Musicus in Belgico celebre fecit. Est autē Josquin diminutiuum, à Jost seu iusto, Sic enim illi loquuntur blandiendo pueris, Justkin, id est, iustulus, iustinulus. Nam quod Jobst quidam dicunt, est crassities superioris Germaniæ, qui etiam Sanct Jos uocant idolum & figmentum illud Anglicanum.

OMNIA NOMINA IN Old sunt Germanica.

Arnoldus, Germanice, Ernhold/ honestus, amans honestatis & uirtutis, Sic hodie Cæsaris Caduceator uocatur Herold, id est, Ernhold, qui uirtutem & honestatem quærat & seruet.

Leupold, Hoc proprie dici debet, Liebholt, nomine composito, sicut

Rathülff &c. Quasi dicas, Lieb vnd Hold/ amabilis & dilectus, Erasmus, Amandus. Lieb enim est Amatus uel Amabilis. Huld est gratia, qua d ligo. Inde dicitur Holder bule/id est, chara sponsa uel amica. Er ist mir nicht hold/ id est, non diligit me.

Dirpolt. Hunc alij faciunt Theobaldum, alij Hypolytum. Sed Theobaldus nihil ualet, in ulla lingua. Estq; certo figmentum. Si Hypolytus ett, potest H. in D. mutatum esse, & tum non est Germanicum, sed Græcum, qualia ualde multa sunt in Germania. Ego puto idem esse, quod Liebold/ & Labdakismo aliquo uiciatum nomē, quia omnes qui laborant Labdakismo, pronunciant in syllabæ initio d. & pene n. quoq;, cum tamen l. in fine syllabæ recte pronuncient, sicut accidit & in Litera r. ut syllabam ab r. incipere non possint, et tamen bene possunt finale r. dicere.

Omnia

Herrman/ de quo supra, quem Itali Arimintum corrupte dicunt, scilicet, Dux exercitus, uel bellator.

Hartman/ uir fortis, Andreas. Hart enim durum, fortem, inuictum significat passiue, qui non cedit, sed perdurat.

Est autem Man componibile nomen, tam frequens in Germanica lingua quam est ullum in Græca & Latina. Sic dicunt: Hausman/ Eheman/ Dorffman/ Schwerdman Et fere quoties uerbale nomen deest, componitur Man cum uerbo Vt:

Segeman (quem Sigismundum dicunt longe corruptissime) quasi dicas Victor, seu uir uincens, Victorinus. Sieg enim uictoria est. Siegen uincere significat.

Bohemundus, Wogeman, id est, audax, Audentius, qui rem fortiter audet aggredi. Nam uitium scriptorum in Bosse certum est, cum Woge audierint.

Raymundus eisdem uicijs dicitur, pro Rygeman seu Rugeman, id est, quietus, tranquillus, uir quietis. Ebraice Noah, sicut Numa Pompilius, Solomo, sine bellis &c.

OMNIA NOMINA IN Werd sunt Germanica.

Albrecht certum est, Adelwerd compositione appositiua, quasi Edel vnd werd, precioſum et charum, ſicut Gemmas uocamus Eddelſtein, id est, precioſos lapides. Werd / est charum & precioſum. Et uidetur ista geminata eiuſdem ſignificationis compoſitio, emphaſim habere. Albrecht / Alprecht / uitia ſunt.

Hildebertus, Heltwer, id est, Heros charus et precioſus ſeu rarus, uel,

hold

Stralsunmineterm

Hold vnd werd. Holduuerdus, Hold-
selig hodie. hodie

Digobertus, Tügewerd. Tügen est in precio esse, ualere aliquid, utilem esse, inde Tugent, Virtus, ualor, factum honestum. Sic dicitur: Er thet mir alle Tugent vnd Ehre/id est, exhibuit mihi omnem uirtutem & officium.

Fulbertus, hic est Wolwerd. Voluuerdus, eadem Emphatica compositione, digne dignus, chare charus.

Aripertus, Rex Longobardorum, id est, Ehrewerd, honoratus, & charus, honore dignus, Honorius.

Liebenwerd, id est, Lieb vnd werd, sicut Liebhold / Rathülff / Hatthülff / compositione Germanica.

Werd, id est, charum, Inde ciuitatum nomina Dunawerd & Werd.

Et in fœminino Wolwerd / Wal-

sprecht/ Walpurg uicioſiſsime, Eucharia, gratioſa, Venus, uenuſta.

Gunibertus nomen deprauatum, ſed optimi ominis. Eſt enim Küne-werd/ id eſt, audax ſeu fortis & ſimul charus, qui foris ſit fortis, domi charus, & qui bello & pace floreat. Et componitur Kün circumflexe, & u. Belgico, & Werd / fortis & charus.

Humbertus, id eſt, Vnwerd / non charus, Extat familia nobilis hoc nomine, & uidetur humilitatis uirtute hoc nomen eſſe quæſitum, quaſi diceret: Noli curare ſublimia, præſtat humili loco cõtemptum eſſe, quam Tragica gloria charum fieri uelle. Et forte idem eſt Kunibertus mutatis inuicem K, G. H. Belgico more.

Sigisbertus, hoc eſt, Siegwerd / id eſt, uictor eſto & charus ſimul. Nã uictoria inſolentes facit, ſed clemẽtia facit Siguuerdum.

Sym-

Symprecht / Symphorianus. Ab quam prolixis & liberis deprauationibus cum idem sit, quod Siegebert/ m. pro g. posito.

Lampertus, id est, Lange vnd werd/ quod est, diu charus, quia beneficia cito obliuioni traduntur, Et rarus, uel nullus potius inuenitur Langeuuerdus, seu diu gratus.

Robertus, Ruprecht utrunq; uicio-se, sed Ratwerd dici debet, ut qui Rat vnd werd sit, qui consilio ualeat, & charus sit, Sicut Tügewerd facto ualet & charus est, Quia raro chari manẽt boni consiliarij, id est, uere Ratuuerdi.

OMNIA NOMINA IN Rat sunt Germanica.

Rat per t. est æqui uocum. Primo singularis tantum numeri significat consilium, non enim pluraliter dicitur die Rete / consilia. Inde Rathus/ Ratherrn/ Curia, Senatores. Senaculum.

Secun-

Secundo significat ipsos consiliarios, inde pluraliter Die Rete, à Italico seu æ diphthongato.

Tertio, successum, fortunam addita syllaba ge. Hinc geraten / vngeraten / wolgeraten. Sed claret hoc esse deriuatiuum à Rat.

Est & nomen Rad per d. plurale Reder / id est, rota, rotæ, sed hoc nihil ad propositum. Sic igitur dicitur.

Gebhard / rectius Gebrat / è puro, qui potens est dare consilium, dator consilij.

Volrat / Wolrat / bene consulens, bona consilia habens, Eubulus. Qui autem uolet, potest dicere, Wolrat / id est, Wolgerat / fortunatus, fœlix, prosper, Sed non placet.

Conrat / Künrat / accentu acuto in priore syllaba & u. Belgico. Valens consilio, sciens consilium, prudens, prudentius. Hic per syncopen dicitur: Kurt / Kunt / Küntzlin / Küntzel / in quibus

bus indicat litera u. esse dicendum Kunrat / per u. non per o. Künnen est scire, seu scientia ualere.

Burckardus, Burgrat / consul arcis, ciuitatis. Ciuitates enim Burg dictæ sunt. Et ciues, Burgenses, & adhuc hodie Burger.

Eberhard / rectius, Ober Rat / supremus consul, proconsul.

Ricardus, Ricardis, Reichrat / Ricrat, uel â diuitijs, quasi diues consuli uel uerius, Rekrat / Consul inter Gygantes, nobiles, Heroes. Recke enim significat proceros, magnos, Heroicos, fortes uiros, Gygantes. Hunc hodie uidentur appellare Kriegsrat.

Oldradus, hoc per se patet, esse Alt rat / seu Saxonice Oltrat / Senior Senator uel Senatus, & dicitur forte, contra iuueniles Senatores, qui imperitia & stultitia sua euertunt Respublicas. Alioqui hodie dicuntur Alterat / New-

Herwart/ qui per annuas uices succedunt in magistratu.

Eckhardus, Eckart / sed mea imaginatione Hegerat / ab Hegen / ut supra, seruans, custodiens prudenter & consulte. Et ille Odoacer ab Italis dictus, est Hettheger. Quia ott seu od ut diximus est, Hatto Hetto. Sic Hettheger est, pater custodiens, seruans, tuens, Hinc Eck/Wolffs Eck/ rectius Hege/Hegio, Hulffshege custodia salutis, Salus custodiæ. Vel si à fortuna Rat dici uoles, erit Hege Rat/seruans parta, quia Rat & vnrat Germanice dicitur, quando res bene & male curantur, quasi per hoc bene uel male rei familiari consulatur. Sed prior Etymologia melior est.

Marquardus, crasse nimis, pro Margratt seu Marckrat / Consul prouinciæ. Marck significat limites, ergo certæ Regioni limitibus suis deputatæ, hic Margratus præest.

Nomi-

NOMINA IN HART sunt Germanica.

Vt Hart significat Robur, feſt/ ſtarck.

1. Volckhart robur, columen, ſuſtentator populi, Demoſthenes.

2. Leenhart robur Leoninum, uiriliter agens & impauide. Sic dictus eſt Leo Dux Hinricus Brunſuuicenſis &c.

3. Bernhart/robur Vrſi.

4. Ehrhart/robur honoris ſeu honeſtum robur, qui uiriliter honeſta tuetur.

5. Degenhart/robur uirtutis, ſcilicet, qui conſtans & firmus eſt in uirtute, nec flectitur nec corrumpitur. Degen enim eſt â Dügen/ualere, ualidum eſſe, ut Saxonice dicitur: Er ehet my alle ehre vnd Dügent/id eſt, Omni genere uirtutis & officiorum me affecit. Inde enim Dügent y græco (tugent alias) uirtutes. Et eſt illud

oikon.

oikon, quod Cicero officium uocat Latine.

Reinhart forte Rugenhart / pacis robur, uel Regenhart.

Gotthart / robur Dei, Gabriel. Nisi hoc uelis ab Art ducere, quod est, ingenium seu natura. Vt Gotthart sit Guttart / bono ingenio, Guter natur / from / Agathais, Agatha.

Sicut & Reinart possit dici, puro & pudico ingenio, Catharus, Catharin.

Hort substantiue dicitur ab hart adiectiuo, firmitas. Sic Deum appellamus, vnser Hort / ubi Ebræi Petram eum uocant. Inde Horrig / bonæ & firmæ ualetudinis, sanus, uegetus.

RELIQVA QVAEdam.

Tottila supra dictum est esse Dötzel siue Detzel / à uoce Död / per diphthongon, œ. Sic enim Franci dicunt, Mein

Mein Död. Död autem uel Deud est nomen Dei, ut supra, Ergo Tottilla est Dodla/ Dötzel / quasi paruus Deus, uel Deunculus, Gottlin / mutata tt. in duplex ſſ. uel z. seu Ebraicum Thau. Debent enim esse Gottlin/ seu minores Dij sub Deo uero. Historici hunc uocant Taxillo uel Thassillo, satis crasso gutture.

Idem factum est nomini Attila, quod Hettila seu Höttle potius dici debet, & per Thau fit Hötzle / Hötzel/ Est enim diminutiuum ab Hatto uel Hetto & Hota, qui amissa aspiratione Otto/ Et hinc öttle dicuntur, satis in usu adhuc hodie, Vnde & urbs regia in Hungaria, Buda seu Ouen / germanice dicitur Hetzelsburg / arx Attilæ seu Hettile, quia Hettila Rex Hunorum ibi regnauit, Est autem Hattela, paterculus, paruus pater, germanice Veterlin.

Carolus seu Karolus, haud dubie est illud Saxonicum Kerle per æ diphthongon, quam illi semper faciunt â

Italicum. Est autem Kerle / uir procerae staturae & grandis corporis, qualem fuisse Carolum primum scribunt.

Alphonsus Alfonsus, ualde prope est, si non ipsum est, Helfuns / adiutorium nostrum, Quia Itali (ut dixi) aspirationes omittunt, & a ex e faciunt.

Arionistus (sic Cæsar) alij peius Ariouistus per u, est Ehrnuest / & est per syncopen, Ehrnst. Ehrnuest autem hodie est titulus Nobilitatis, præsertim equitum auratorũ, quod sint honestatis tenaces, & esse debeant, Id enim sonat ea uox.

Marobodus, sic latini, sed Germani Mehreruod / per syncopen Mehruod / circumflexo accentu, licet crassilingues Germaniæ superioris deprauant, in Vogt. Est autem Mehr Maior, unde adhuc S. Iacobum Maiorẽ appellant, S. Jacob den mehrern. Et Morauiam nos Mehreren dicimus hodie, sortitam scilicet hoc nomen ab ipso Ma-

so Marobodo, id est, Mehrerwod. Bod uero uenit à Bóden/ quod est fouere, alere, enutrire, sicut parentes alunt liberos, & animalia suos fœtus. Igitur Marobodus est, Der Meherwod, id est, Alumnus maior, superior, eminentior, qui reliquis Vodis inferioribus præest. Sic enim Principes debent Bodi/ Hetti, Dódi, Hettlin, Dórzlin, alumni, patres, pastores, dij populorum esse. Hinc & alia regio dicitur Bodland / nunc corrupte Voitland seu Vogtland. Quia ea fuerit forte prouincia per unum Vodum administranda.

Extat & nomen proprium Bodo, quod est ipsum Bod / fotor, pastor, alumnus. Bote non recte dicitur, quia hoc significat nuncium.

Marschalcus, nullum nomen fœdius est corruptũ per Italos uel Scriptorculos. Est enim etiam id quod Mehrer seu maior, & Stalherr / qui est magister equitum, ab equitantibus gubernandis. Et dicendum ac scriben

dum fuit, Mehrstalherr/ id est, Maior, superior, summus magister equitum, qui est hodie titulus Ducis Electoris Saxoniæ. Ac si non fuisset uox ea corrupta, non esset opus nunc addere Archi, Ertzmarschalck/ Sed Mehrstalherr dedisset id quod Ertz uel archi, cum significet summum magistrum equitum.

Lotharius, Cæsar hunc Lutherium seu Lutherum uocat. Est Luther frequens adhuc hodie nomen in Germania, præsertim in Saxonia. Significat autem herum seu dominatorem hominum. Lüde enim (ut dixi) Saxonice homines significat, Heer/herum seu dominum. Sed Cæsar, ut supra dixi, D in T solet mutare, forte propter sequentes aspirationes uel alias causas. Quare & hic est u Hollandicũ seu y Pythagoricum, Deinde th est d. tenue & molle. Denicz Saxones usczin hanc diem uocant Lotharium, optimum illum Imperatorem Keiser Lydher seu Lüdher. Quod si Sueuus audiret

diret pronunciari, faceret Lidſum ipſo. Nam ipſi ex y græco libenter faciunt i latinum. Cæſar autem uolens per aſpiratam reddere proprie Ludherum, occaſio fuit, ut poſtea Lotharium facerent craſſilingues. Et ho die faciunt Lutter / Lotter / & ſimilia, Hinc Lotharingia Ludheringen / id eſt, Ludheri manſio, à nepote Caroli magni, ab Hiſtoricis Lothario dicto. Nūc dicunt Lottringen craſſiſſime.

Amalaſuitta, Himelsuitte. Sapientia cœleſtis, à Witte ſeu witte & cœlo, quaſi diuinitus erudita, Vrania, Diana, Theodidacta. Vel ſi ab albedine cœli ducas, erit Serena. Nam Witte eſt etiam Albedo, candor.

Roſemunda, Roſemund / os roſeum, hoc non habet dubium.

Theudelina, Dūdelina, à Deud / Dūd / Dōd / ſcilicet paruula dea, ſicut Totilla ſeu Dōdle paruus Deus, ut ſupra

In Dietrich dictum est. Igitur diminutiuum Theudelina, Dûdlin seu Dydelina, Detzelina, Ditzeline est Eusebiola, piuscula, diuula, diuinula.

Frastrada uxor Caroli Magni. Est Bestrat/optimum consilium, Aristobula Græce.

Francus, Franciscus, Liber Liberius Eleutheros, per syncopen seu synalephen, à Fry & Anck / quasi Fryanck fry / Saxonice frei diphthongo Sueuica, est Liber adiectiue. Ancke est adolescens, iuuenis, nomẽ hodie gentile multis familijs, Et Enckel / Enckle diminutiue dicitur adhuc iuuenis arator, seu aratrum gubernans, ut appareat Francos fuisse pubem seu iuuentutem, quæ se forte seruili bello per seditionem in libertatem asseruerit, Die freien Knaben / freien Gesellen/ die freien Bawren.

Franciscus græca imitatione dimi-

nuti-

nutiuum est, Frenckel / Frencklin Frenckle / Frentzle / germanice das freibüblin / freikneblin / Et Galli adhuc Vrancum arbitrium, freien willen/Liberum arbitrium dicunt.

FINIS.

Horatius

O Veneris lucri, Veneris bis, Veneris
Socratem cogitas, agitas frus

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-106506-p0043-0

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-106506-p0044-5

154169

X13B7286

2351.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-106506-p0046-6

ALIQVOT NOMINA PROPRIA GERMANORVM AD PRISCAM ETYMOLOGIAM RESTITVTA.

AVTORE
REVERENDO D. MARtino Luthero.

LECTORIBVS S.

Exemplum dedi uobis, ut plura & meliora faciatis. Valete.

VRSELLIS.

1559.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-106506-p0047-2